

6. Mi egy paradigma, mi egy paradigmaváltás?

Alább egy segítő szöveget olvashattok.

A szöveg felhasználásának segítségével végezzétek el az alábbi feladatokat.

Feladat:

- Csoportmunkában készíttetek fogalomtérképeket az elolvasott szöveg és saját gondolataitok felhasználásával paradigma-paradigmaváltás témáról!
- Készíttetek interaktív bemutatót is, melyhez bármilyen eszközt, kísérletet használhattok.

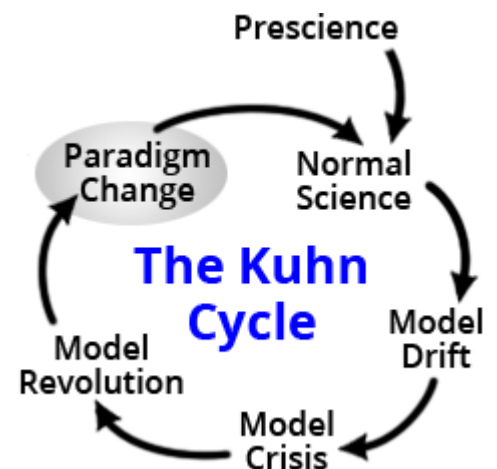

A segítségül szolgáló szöveg forrása: <https://www.szomagyarito.hu/szocikk.php?id=1360>

Mi a paradigma?

A paradigma eszme, felfogás, megközelítés, szemlélet, alapkonceptió-rendszer:

- Thomas Kuhn szerint -aki a *paradigmaváltás* fogalmát az 1960-as években ismertté tette- a **paradigma** a tudomány művelői között kialakult közmegegyezés arról, hogy egy tudományágon belül az adott korban milyen álláspontokat lehet elfogadni.
- A paradigma tudás a fejlődése során új ismeretekkel bővül, ez az ún. **paradigmabővülés**. Tudjuk, hogy olykor megoldhatatlan kérdések is képződnek, melyek önmagukban ez a tudomány természetéhez tartoznak, az anomáliák jó része ugyanis idővel megoldható paradigma keretein belül.
- Mi történik akkor, ha nem?
Ilyenkor a paradigmába vetett bizalom meginog, változásra, ún. **paradigmaváltásra** van szükség. Szemlélet-váltásra van szükség akkor, amikor egy meghaladott (idejét-múlt) rendszer alapjai meginognak és az újabb kutatások fényében már nem tarthatók.

A szemlélet-váltás nem csak annyit jelent, hogy a régi axiómákat olyan újabbakra cseréljük amelyeket később aztán majd eldobunk. Itt inkább egy folyamatos lét-szemlélet-tágulásról van szó, amely a világ-egység megértését tűzte ki céljául.

Az új paradigmát azonban nem könnyű felismerni, a merész újdonságok gyakran sarlatánságnak tűnnek.

A paradigmaváltás általában karizmatikus tudományos személyiség megjelenését is jelenti, aki tisztában van azzal, hogy a probléma csak a tudományterület teljes újrarendezésével, egy új eszme kialakításával oldódhat meg. Például Einstein megváltoztatta a természetről való gondolkodás alaprendszerét.